

Udskriftsdato: 24. december 2025

2024/1 BSF 152 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om at undtage klimatilpasningsprojekter og energirenoveringer af offentlige bygninger fra anlægsloftet

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 28. februar 2025 af Søren Egge Rasmussen (EL), Pelle Dragsted (EL), Peder Hvelplund (EL), Rosa Lund (EL), Trine Pertou Mach (EL), Leila Stockmarr (EL), Søren Søndergaard (EL), Victoria Velasquez (EL) og Mai Villadsen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om at undtage klimatilpasningsprojekter og energirenoveringer af offentlige bygninger fra anlægsloftet

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte et lovforslag gældende fra den 1. januar 2026 om, at energirenoveringer af offentlige bygninger og klimatilpasningsprojekter i kommunerne ikke er omfattet af anlægsloftet.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en revideret og udbygget version af det tidligere beslutningsforslag nr. B 17, folketingsåret 2008-09.

Anlægsloftet for kommunerne udgør det beløb, som Danmarks kommuner samlet set må bruge på bl.a. nye byggerier og renoveringer af den eksisterende bygningsmasse. Formålet er at sikre en strammere økonomisk styring af kommunerne og modvirke overophedning af økonomien. Anlægsloftet er dog også med til at begrænse den grønne omstilling og tiltag, som skal imødegå klimaforandringerne. Det skyldes, at investeringer i energirenovering af offentlige bygninger og klimatilpasningsprojekter er omfattet af anlægsloftet og dermed ofte skal konkurrere mod mere borgernære investeringer som f.eks. renovering af folkeskoler, daginstitutioner m.v.

Forslagsstillerne ønsker at undtage klimatilpasningsprojekter og energirenoveringer af offentlige bygninger fra anlægsloftet. Anlægsloftet blev i 2020 lempet under corona, så der er eksempler på, at politiske beslutninger kan ændre anlægsloftets snærende bånd på kommunerne (»Regeringen fjerner loftet: Nu kan kommunerne bruge løs på skoler, sportshaller og nye veje«, dr.dk, den 26. marts 2020).

Klimatilpasning

En lang række kommuner bliver ramt af voldsommere vejr med oversvømmelser til følge. Oversvømmelserne sker ikke udelukkende langs kysterne, men også som følge af vandløb, der løber over og skader bygninger og andre værdier. Oversvømmelser skaber utryghed, og konsekvenserne er, at erhvervsdrivende og beboere fraflytter områder, der har været oversvømmet gentagne gange, mens andre stavnsbindes til deres bolig, som bliver svær at sælge.

Mange kommuner vil gerne gennemføre langt mere klimatilpasning, som skal forebygge skader som følge af klimaforandringerne. Men anlægsloftet begrænser kommunernes investeringer, da klimatilpasningsprojekterne f.eks. skal konkurrere inden for anlægsloftet med renovering af folkeskoler, opførelse af vuggestuer m.v. (»Kommuner: Vuggestuer trumfer klimasikring, så længe anlægsloftet også gælder klima«, information.dk, den 14. januar 2020).

Omvendt bruger kommunerne mange penge på at udbedre skader på grund af manglende diger og vandopsamlingsområder, som ofte ikke er omfattet af anlægsloftet. Forslagsstillerne vil i stedet give kommunerne mulighed for at forebygge skaderne ved at investere i klimatilpasning.

Derfor foreslår Enhedslisten, at investeringer i klimatilpasningsprojekter undtages fra anlægsloftet, så der gives bedre muligheder for at beskytte borgere, ejendomme, værdier m.v. mod klimaforandringerne.

Energirenoveringer

Anlægsloftet medfører også, at alt for mange energirenoveringer ikke gennemføres i kommunerne. Det mener bl.a. Klimarådet og en lang række organisationer.

Klimarådet fremhæver i rapporten »Kendte veje og nye spor til 70 procents reduktion – Retning og tiltag for de næste ti års klimaindsats i Danmark«, klimaraadet.dk, marts 2020, at energiforbruget i kommuners og regioners bygninger er for høje, og at forbruget vil kunne nedsættes, ved at bygningerne blev energirenoveret.

Klimarådet anbefaler bl.a. i ovennævnte rapport:

»Samtidig bør det undersøges, om man kan undtage investeringer i energieffektivisering og bedre indeklima fra anlægsloftet, hvis disse investeringer betaler sig hjem inden for en periode på fx 15-20 år. Der bør desuden gives mulighed for, at kommunerne kan lånefinansiere disse udgifter. Hvis renter og afdrag på et lån til at gennemføre energibesparelserne kan betales af det, der årligt spares på driftsbudgettet,

vil der ikke være tale om en udgift for kommunen. Undtagelsen fra anlægsloftet kunne kombineres med begrænsninger på kommunernes bloktilskud, hvis energirenoveringen mod forventning leder til samlede merudgifter. Desuden kan dette virkemiddel eventuelt kombineres med, at man fremmer brugen af ESCO-modellen i de mest trængte kommuner.«

KL har gentagne gange påpeget kommunernes centrale rolle i den grønne omstilling og understreger vigtigheden af at fremme investeringer i energirenoveringer og infrastruktur, som kan nedbringe energiforbruget fra kommunale bygninger. KL arbejder for at skabe bedre rammer for kommunernes klimatiltag, herunder energiforbedringer af bygninger, vedvarende energi og cirkulær økonomi («KL's beretning 2023 – Nye veje til fælles velfærd», kl.dk, 2023). Investeringerne bremses dog, da det er vanskeligt at få finansieringen på plads inden for anlægsloftet.

11 organisationer fremhæver, at 7 ud af 10 bygninger har et dårligt energimærke, og at energiforbedringer kan give både økonomiske og sundhedsmæssige fordele («11 store organisationer i opråb til regeringen: Økonomiaftalen skal fjerne anlægsloftet for energirenoveringer og sikre klimagevinst», klimamonitor.dk, den 1. juni 2021). Ifølge organisationerne fører manglende investeringer i energieffektivisering ikke alene til unødvendig høje energiudgifter for kommunerne, men også til dårligere indeklima i skoler, daginstitutioner og plejehjem.

Organisationerne fremhæver også i ovennævnte artikel, at anlægsloftet desværre blokerer for den nødvendige renoveringsbølge af den kommunale bygningsmasse, og at kommunerne bør have mulighed for at gennemføre energirenoveringer uden at blive begrænset af anlægsloftet, da disse investeringer på sigt vil betale sig selv hjem gennem lavere energiforbrug og driftsomkostninger.

Organisationerne anfører:

»Anlægsloftet skal ikke være en forhindring for, at kommunerne rykker på den grønne dagsorden, der kræver alle gode kræfter, hvis vi skal komme i mål med den ambitiøse klimalov. Hæves bygningsmassen med to energiklasser kan der frem mod 2030 spares ca. en halv million ton CO₂. Derfor bør staten slippe tøjlerne for den grønne omstilling i kommunerne.«

Skriftlig fremsættelse

Søren Egge Rasmussen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at undtage klimatilpasningsprojekter og energirenoveringer af offentlige bygninger fra anlægsloftet.

(Beslutningsforslag nr. B 152)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.